

6 Ranuan yläasteen ohjaussuunnitelma

6.1 Tavoitteet

Ohjaussuunnitelman tavoitteena on selkeyttää ohjaustyön käytänteitä ja toimintamalleja sekä antaa tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville. Selkeyttämällä ohjausta sekä ohjauksen käytännön toteuttamista, luodaan kouluumme perustaa yhteisöllisyydelle ja oppilaiden sekä henkilöstön hyvinvoinnille.

Ohjaus tukee oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Ohjaussuunnitelmassa huomioidaan oppivelvollisuuden laajeneminen 1.1.2021 alkaen.

6.2 Ohjauksen järjestäminen

Jokainen koulu yhteisön aikuinen ohjaa omassa roolissaan oppilasta. Oppilas on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen. Kaikkien koulu yhteisön aikuisten toteuttama yksilöllinen ohjaus on luottamuksellista ja ohjauksessa huomioidaan aina oppilaan ikä. Jokainen oppilas on yksilö, jolla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja.

Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan luokanopettajien, aineenopettajien, erityisopettajien, oppilaanohjaajan ja toisen asteen opinto-ohjaajien välisellä yhteistyöllä. Nivelvaiheiden yhteistyössä peruskoulun opinto-ohjaajalla on keskeinen tehtävä.

Ohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten.

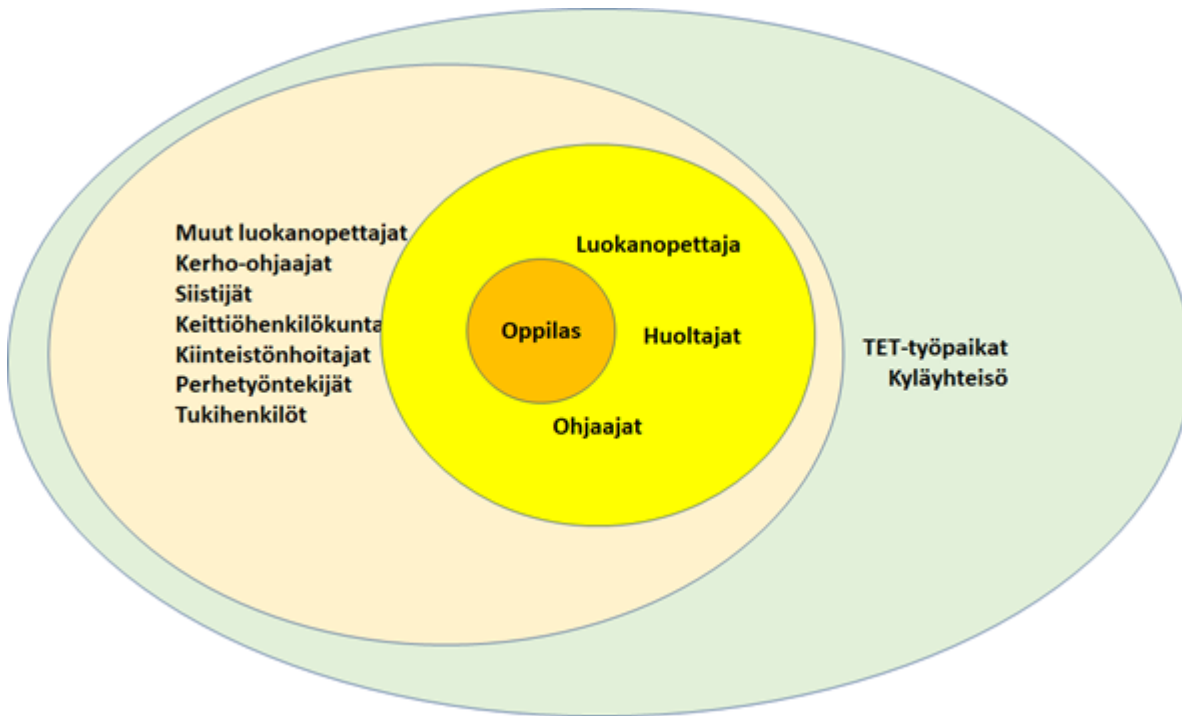
Ohjaus muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon. Se on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa. Ohjausta toteutetaan yhteistyössä kaikkien koulun toimijoiden kanssa.

6.2.1 Ohjaus alaluokilla

Alaluokilla ohjaus on osa opetusta ja koulun toimintaa. Opinto-ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksen tavoitteena ovat oppimisen ja opiskelun ohjaus ja oppilaan henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukeminen. Alaluokilla oppilaan ohjauksen merkitys

korostuu mm. erilaisissa valintatilanteissa. Viidennellä ja kuudennella luokilla ohjauksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota oman toiminnan ohjaukseen. Luokanopettajan on annettava oppilailleen mahdollisuus tutustua aineopetusjärjestelmään.

Työelämään tutustuminen tarkastelemalla kotiväen ja muun lähipiirin ammatteja ja työtehtäviä on osa alaluokkien ohjausta.

Kuvio 13. Ohjauksen toimijat alakouluikäiselle lapselle (luokka-aste E-6).

6.2.2 Ohjaus yläluokilla

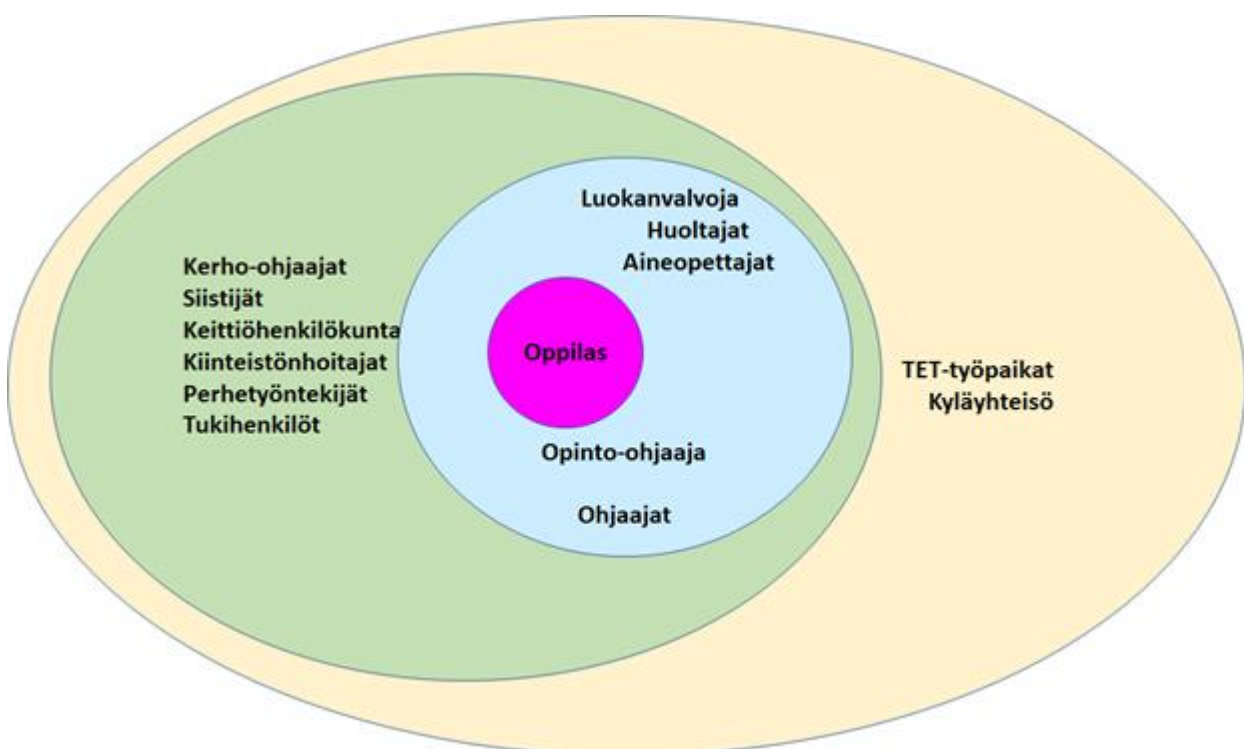
Yläluokilla jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Eri oppiaineissa ohjaus linkittyy muuhun opetustyöhön. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Aineenopettajat auttavat oppilaita oivaltamaan työelämän ja oman oppiaineensa yhteyden ja kannustavat oppilaita kiinnittämään huomiota opiskeltavien asioiden merkitykseen tulevaisuuden kannalta. Luokanvalvoja on vastuussa luokkansa jokaisen oppilaan yksilöllisestä tuntemisesta ja yhteistyöstä kotien kanssa.

Vuosiluokilla 8 ja 9 jatko-opintosuunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyvät. Toiselle asteelle hakeutumista pohditaan erityisesti perusopetuksen viimeisenä vuonna niin oppilaiden, opiskelijoiden kuin huoltajien kanssa. Opinto-ohjauksen päävastuu sekä ohjauksen koordinointi ovat opinto-ohjaajalla.

Opinto-ohjaaja antaa tehostettua henkilökohtaista opinto-ohjausta (henkilökohtaiset ohjauskeskustelut) vuosiluokilla 8 ja 9 oppilaille, joiden jatko-opintoihin hakeutumisessa voi olla

haasteita. Tehostetun opinto-ohjauksen nuorelle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, johon kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Opinto-ohjaaja ja erityisopettajat tekevät yhteistyötä oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan jatko-opintoihin ohjaamisessa. Ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Riittävän varhain aloitetussa ohjauksessa huomioidaan ohjattavan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve sekä tulevan koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja huoltajalle tarjotaan mahdollisuus tutustua oppilaalle soveltuviin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Kuvio 14. Ohjauksen toteuttajat yläasteikäiselle nuorelle (luokka-aste 7-9).

6.3 Oppilaanohjauksen tuntijako

Oppilaanohjauksen tunnit (yhteensä 2 vuosiviikkotuntia) jaetaan kaikille yläkoulun vuosiluokille siten, että opinto-ohjausta on yksi oppitunti viikossa sovitulla jaksolla seuraavan taulukon mukaisesti:

Luokka-aste	Vuosiviikkotunnit	Jaksot
7.	0,6	1., 3. ja 4.
8.	0,6	1., 3, ja 5.
9.	0,8	1.,2.,3. ja 4.

Taulukko 1. *Luokka-asteiden vuosiviikkotunnit jaksoittain*

6.4 Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokittain

Oppilaanohjauksen keskeiset sisältöalueet on määritelty Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Koulumme ohjaussuunnitelmaan on sisältöalueita täydennetty uusimman tutkimustiedon pohjalta.

- S0 *Oppimaan oppiminen, itseohjautuvuus*
S1 *Itsetuntemus, omat vahvuudet,*
S2 *Elinikäinen oppiminen ja koulutusaloihin tutustuminen,*
S3 *Jatko-opiskelussa ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavat taidot,*
S4 *Työelämään tutustuminen ja urasuunnittelu*
S5 *Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen.*

S0	S1	S2	S3	S4	S5
Oppimaan oppiminen, itseohjautuvuus	Itsetuntemus, omat vahvuudet	Elinikäinen oppiminen, koulutusaloihin tutustuminen	Jatko-opiskelussa ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavat taidot	Työelämään tutustuminen ja urasuunnittelu	Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen
1.-6.					
7.	7.	7.			
	8.	8.	8.	8.	8.
	9.	9.	9.	9.	9.

Taulukko 2 *Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokittain*

Opinto-ohjauksen tarkemmat sisältökuvaukset ja tavoitteet löytyvät Ranuan perusopetuksen opetussuunnitelmasta.

6.5 Työn- ja vastuunjako

OPPILAS: Oppilaan tulee osallistua opetukseen, johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilas opettelee kantamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oman tulevaisuutensa suunnittelusta sekä tekemään valintoja oman kehittyvän itsetuntemuksensa pohjalta. Oppilas vaikuttaa oppilaskunnan jäsenenä koulun toimintaan. Yläkoulussa tukioppilaalla on arvokas tehtävä vertaisohjaamisessa.

HUOLTAJAT: Oppivelvollisen huoltajan tehtävänä on huolehtia siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Nuori on oppivelvollinen 18 vuotiaaksi tai kunnes hän saa suoritettua toisen asteen tutkinnon. Huoltajat tukevat oppilaan koulupolkua ja rohkaisevat oppilasta ottamaan hänelle sopivia askeleita kohti tulevaisuuden koulutusta ja ammattia. Huoltajat valvovat oppilaan arkirutiineja ja kotona tehtäviä koulutöitä sekä ovat tarvittaessa yhteydessä kouluun. Kodin ja koulun välinen luottamuksellinen ja luonteva yhteistyö tukevat lapsen myönteistä kehitystä ja oppimista.

LUOKANOPETTAJA/-VALVOJA: Luokanopettaja/-valvoja on oppilaan lähiohjaaja, joka kannustaa ja ohjaa oppilaitaan koulun arjessa. Hän työskentelee oppilaidensa opintojen sujumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi yhdessä koulu yhteisön kaikkien toimijoiden kanssa. Luokanvalvoja perehdyttää luokkansa oppilaat 7. luokan alussa koulun sääntöihin ja tapakulttuuriin sekä vastuun ottamiseen omien asioiden hoitamisessa. Luokanopettaja/-valvoja luo yhteisöllisyyttä ja turvallista opiskeluilmapiiriä ryhmässään. Hän pitää yhteyttä huoltajiin esim. Wilman välityksellä tai henkilökohtaisilla tapaamisilla (huoltajaillat ja huoltajavartit/arviointikeskustelut). Luokanopettajan/-valvojan tehtävänä on seurata poissaoloja ja koulutyön sujuvuutta sekä puuttua ongelmiin mahdollisimman pian. Luokanopettaja/-valvoja huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja huoltajille sekä huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulee suoritettua. Luokanopettaja/-valvoja osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin ja välittää näistä informaation oppilasta opettaville opettajille ja muille tarpeellisille tahoille. Luokanopettaja/valvoja on päävastuussa siitä, että oppilaan pedagogiset asiakirjat ovat ajantasalla. Luokanopettaja/-valvoja voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon.

AINEENOPETTAJA: Aineenopettajan tehtäviin kuuluu oman aineen tavoitteisiin, sisältöihin ja arviointiin perehdyttäminen. Aineenopettaja ohjaa oppimaan oppimista, vertais- sekä itsearviointia ja selvittää oman aineen päättöarvioinnin kriteerit. Aineenopettaja seuraa oppilaan kehitystä ja tarjoaa tukea tarvittaessa sekä luo positiivista asennetta opiskelua kohtaan. Hän pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin esim. Wilman välityksellä tai henkilökohtaisilla tapaamisilla. Aineenopettajat käyttävät monipuolisia työmenetelmiä, joiden avulla oppilasta tuetaan hänen kehittymisessään yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Aineenopettajat tekevät yhteistyötä oppiaineiden välillä ja tarvittaessa myös erityisopettajan kanssa. Aineenopettajat täydentävät oman oppiaineensa osalta oppilaan pedagogisia asiakirjoja. Aineenopettaja antaa tukea ja tietoa työelämästä opettamansa aineen osalta oppilaan jatko-opintosuunnitelmia varten. Aineenopettaja huolehtii, että uhka oppilaan heikosta kouluarvosanasta (nelosvaroitus) annetaan ajoissa huoltajille tiedoksi. Aineenopettaja informoi luokanvalvojaa ja oppilaanohjaajaa opintomenestymisen muutoksista sekä merkitsee poissaolot ja muut tuntimerkinnot Wilmaan.

JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN OPETTAJA: JOPO-opettaja ohjaa oppilaitaan joustavasti toteutetussa perusopetuksessa yhteistyössä muiden aineiden opettajien kanssa. JOPO-opettaja vastaa oppilaidensa opetuksesta ja ohjauksesta opettamisessaan oppiaineissa ja käyttää opetuksessa sekä ohjauksessa oppilasta tukevia monipuolisia ja vaihtelevia työtapoja. Hän huolehtii koulun ulkopuolella tapahtuvassa opiskelussa oppilaille riittävän ohjauksen ja opetuksen. Hän vahvistaa opiskelijan oppimismotivaatiota ja positiivista minäkuvaa sekä elämänhallintataitoja. JOPO-opettaja laatii oppilailleen yhteistyössä oppilaan, huoltajan, erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa yleisen tai tehostetun tuen oppimissuunnitelman tai erityisen tuen oppilaalle HOJKSin. JOPO-opettaja tekee yhteistyötä joustavaan perusopetukseen liittyvissä asioissa mm. työpaikoilla tapahtuvassa oppimisessa, työpaikkaopiskelun toteuttamisessa ja sen arvioinnissa.

OPINTO-OHJAAJA: Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija koulussa. Hänellä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7–9. Oppilaanohjaajan ohjaustehtävät liittyvät oppilaan kasvun tukemiseen, oppimisen ohjaamiseen ja urasuunnitteluun. Oppilaan itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden vahvistaminen koulunkäynnin eri vaiheissa ja valinnoissa, erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymissä on keskeistä opinto-ohjaajan työssä. Oppilaanohjauksen oppitunnit, pienryhmäohjaus, ohjauskeskustelut, tiedottaminen ja moniammatillinen yhteistyö mm. koulujen, oppilaitosten ja työelämän kanssa ovat opinto-ohjaajan työtapoja. Opinto-ohjaajan antama yksilöllinen ohjaus kohdentuu tuen tarpeen mukaisesti. Erityisen tuen aikana oppilaanohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tuettu siirtyminen toiselle asteelle. Opinto-ohjaaja suunnittelee oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan ohjattavan jatko-opintoja tehostetusti yhdessä erityisopettajien ja moniammatillisen työryhmän kanssa. Tehostetun opinto-ohjauksen ensisijainen työtapana on varhaisessa vaiheessa aloitetut henkilökohtaiset ohjauskeskustelut.

Urasuunnittelun ohjaus on koulussa opinto-ohjaajan vastuualuetta. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus ja tieto sopivista jatko-opintovaihtoehdoista ovat oppilaan tulevaisuuden suunnittelun perusta. Ohjausprosessin aikana opinto-ohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista tietoa erilaisista koulutusvaihtoehdoista ja oppilaitoksista (vierailut, koulutuskokeilut) sekä työelämästä. Opinto-ohjaaja hoitaa oppilaidensa työelämään tutustumisen järjestelyn ja ohjauksen (mm. TET-jaksot).

Koulun vaihtuessa ja koulupolun siirtymävaiheissa opinto-ohjaaja osallistuu valmisteluun ja ohjaa oppilasta siirtymiseen liittyvissä asioissa. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaiden ohjauksesta jatkokoulutukseen hakemisessa, yhteishaun järjestelyistä koulussa, oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta ja jälkiohjauksesta. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, urasuunnitteluun ja jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa ja tiedottaa valinnanmahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle.

REHTORI: Rehtori vastaa koulun toiminnasta ja kehittää koulun toimintaa. Rehtori laatii työjärjestykset ja päättää vuosittain toteutuvat valinnaisryhmät. Rehtori vahvistaa työryhmän tekemän luokkajaon uusille luokille (7. luokat) ja päättää mahdollisista luokkasiirroista. Rehtori johtaa oppilashuoltoryhmän työskentelyä ja mahdollistaa kodin ja koulun yhteistyön järjestämisen. Erilaiset oppilaan opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset ovat rehtorin vastuulla. Rehtori luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus ja riittävä resurssi. Rehtori vahvistaa koulun järjestyssäännöt.

KOULUSIHTTEERI: Koulusihtteeri tuntee koulun hallinnollisen rakenteen ja toimintakulttuurin, hän huolehtii ohjauksen tukena olevista hallintojärjestelmistä. Laajan tehtävänkuvansa ansiosta hän pystyy ohjaamaan oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa erilaisissa käytännön tilanteissa. Koulusihtteeri tekee opiskelijatodistukset ja tulostaa tarvittavat todistukset.

ERITYISOPETTAJA: Yhteistyössä luokan- ja aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa erityisopetusta tarvitsevat oppilaat. Hän auttaa erityisen tuen oppilaita löytämään omat opiskelutapansa sekä tukee opettajia opetustyössään. Erityisopettaja suunnittelee ja toteuttaa tarkoituksenmukaisia tukimuotoja oppilaille sekä osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan ja päivittämiseen yhteistyössä opettajien kanssa. Luokkamuotoisessa erityisopetuksessa yhteistyö koulunkäynninohjaajan kanssa korostuu. Erityisopettaja osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa.

LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETTAJA: Laaja-alainen erityisopettaja kartoittaa oppimisen tuen tarvetta, vastaa osaltaan oppimista mittaavien testien järjestämisestä, osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa ja tukee oppilaita oppimisessaan ja koulunkäynnissään. Laaja-alainen erityisopettaja tekee tiivistä, monialaista yhteistyötä opettajien ja muiden ohjauksen toimijoiden kanssa. Laaja-alainen erityisopettaja tukee opettajia pedagogisten asiakirjojen laatimisessa. Laaja-alainen erityisopettaja osallistuu tiedonsiirtoon nivelvaiheissa.

KOULUNKÄYNNIN OHJAAJA: Koulunkäynninohjaaja tukee ohjauksellaan oppilaan koulunkäyntiä, itsenäistymistä ja itsetuntoa sekä edistää tämän oppimista ja vastuun ottamista omasta koulutyöstään. Koulunkäynnin ohjaaja toimii yhteistyössä luokanopettajan, aineenopettajan, erityisopettajien sekä opinto-ohjaajan kanssa.

KURAATTORI: Koulukuraattori on koulun sosiaalialan asiantuntija, joka tukee tarvittaessa oppilaan hyvinvointia, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä vuorovaikutussuhteita. Kuraattorin tekemän työn tarkoituksena on järjestää oppilaille riittävä tuki ja ohjaus sekä muut tarpeelliset toimet koulunkäyntiin ja oppilaan kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi. Tarvittaessa kuraattori ohjaa opiskelijan saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevaa nuorta tukevaa toimintaa.

Kuraattori keskustele luottamuksellisesti oppilaan kanssa ja tekee tarpeen mukaan yhteistyötä opettajien, opinto-ohjaajan, perheen, viranomaisten ja muiden oppilaan elämään vaikuttavien tahojen kanssa.

PSYKOLOGI: Psykologin tehtävänä on auttaa oppilasta elämäntilanteeseen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa. Hän tekee myös tarvittavat oppimiseen liittyvät arvioinnit ja lausunnot.

TERVEYDENHOITAJA: Terveystenhoitaja auttaa oppilaita ymmärtämään terveiden elämäntapojen merkityksen opiskelun sujumisessa ja elämönhallinnassa. Terveystenhoitaja selvittää oppilaille tarvittaessa sairauden aiheuttamista rajoituksista ammatinvalinnassa. Hän tekee yhteistyötä keskustellen opinto-ohjaajan ja oppilaan kanssa oppilaan terveydellisten seikkojen vaikutuksesta jatko-opintoihin.

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖLLINEN OPPILASHUOLTO: Tukee ja ohjaa tarpeen mukaan kouluyhteisöä ja oppilaita.

MUU HENKILÖKUNTA: Koko koulun henkilöstö tukee sekä toteuttaa koulun kasvatustavoitteita ja osallistuu koulun sisäiseen kasvatustyöhön. He tiedottavat havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaavalle henkilölle. Jokainen vastaa oman toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta sekä toimii yhteistyössä muun henkilöstön kanssa.

6.6 Ohjauksen toimintatavat

Henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä. On tärkeää, että opinto-ohjaaja on tavattavissa koululla päivittäin, kun oppilas tarvitsee ohjausta koulunkäyntiin liittyvissä asioissa tai hänellä herää kysymyksiä esim. jatko-opintoihin liittyen.

Pienryhmäohjausta tarjotaan tarvittaessa. Pienryhmässä voidaan käsitellä jatko-opintovaihtoehtoja, huolenaiheita koskien tulevaisuutta tai opiskelua yläasteella, opiskelumenetelmiä tai tuntityöskentelyä/kokeisiinvalmistautumista. Kyseessä on vertaistuki. Muita aiheita voi olla vaikkapa aggressionhallinta (ART) tai neuropsykologiset ongelmat ja sosiaalisten taitojen kehittäminen sekä jännittäminen. Pienryhmäohjauksessa voidaan tehdä yhteistyötä jonkin kolmannen sektorin osapuolen tai terveydenhuollon kanssa.

Luokkamuotoinen ohjaus

Luokkatunnilla käsitellään kaikille yhteisiä ohjaukseen liittyviä asioita. Oppilaanohjauksen tunnit ovat oppisisältöjen lisäksi tärkeä kanava tiedottamiselle ja esim. työelämään tutustumisen järjestämiselle. Luokkatunnit antavat oppilaille ja opinto-ohjaajalle mahdollisuuden säännölliseen kohtaamiseen.

6.7 Yhteistyö ohjauksessa

Työelämäyhteistyö

Vuosiluokilla 7-9 tärkeän osan yhteistyöstä muodostavat oppilaiden työelämään tutustumisjaksot (TET). Tet-jaksoja on kaksi - yksi viikko 8. luokalla ja toinen viikko 9. luokalla. Tutustumispaikat sijaitsevat pääosin ranualaisissa työpaikoissa. Työelämään tutustuttamisen syventämiseksi oppilas tekee opinto-ohjaajalle selvityksen TET-jaksosta. Oppilas voi myös toteuttaa 9-luokan TET- jaksolla oppilaitostutustumisia.

Mahdollisuuksien mukaan 8. ja 9. luokkalaisille järjestetään opintokäyntejä työpaikoille sekä yrittäjien vierailuja koululle.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Kaikilla luokka-asteilla voidaan huoltajien ja oppilaan kanssa keskustella koulunkäyntiin liittyvistä ohjauksellisista asioista aina tarpeen mukaan. Näissä tapaamisissa on voi olla mukana esimerkiksi opinto-ohjaaja, luokanvalvoja ja erityisopettaja tai esimerkiksi psykologi/kuraattori.

Huoltajien osallistumista ohjaustilanteisiin pyritään lisäämään etenkin 9. luokalla. Oppilaille tiedotetaan yhteishaun valintaperusteet, käytänteet ja aikataulut 9. luokan aikana. [Opintopolku.fi](https://www.opintopolku.fi) -sivuilta löytyy tietoa huoltajille yhteishausta. Viimeistään huoltajan kuulemishaun yhteydessä kaikille huoltajille tiedotetaan yhteishausta, käytännön toteutuksesta, aikatauluista ja oppilaan hakutoiveista. Huoltajan kuulemishakuun liittyvällä lomakkeella kuullaan huoltajaa oppilaan jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Ennen yhteishakua voidaan järjestää huoltajailta/koulutus- tai rekrymessut joissa tiedotetaan jatko-opinnoista ja esitellään lähialueen ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus tavata opinto-ohjaaja henkilökohtaisesti. Yleensä myös nuori on mukana näissä ohjaustilanteissa, koska hänen jatko-opinnoistaan keskustellaan. Ohjausyhteistyötä tehdään myös Wilman välityksellä.

Yhteistyö toisen asteen kanssa

Kahdeksannella ja/tai yhdeksännellä luokalla voidaan tehdä opintokäyntejä läheisiin ammatillisiin oppilaitoksiin. Mahdollisuuksien mukaan oppilaanohjauksen tunnilla käy esittelijöitä toisen asteen oppilaitoksista. Yhdeksännellä luokalla järjestetään myös mahdollisuus tutustua lukio-opintoihin.

NIVELVAIHEYHTEISTYÖ

Siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle

Tulevien seitsemäsluokkalaisten opettajien kanssa järjestetään tiedonsiirtopalavereja, jotta yläkoulun opettajat saavat opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon. Tässä siirtymävaiheessa luokanopettaja vaihtuu luokanvalvojaan ja aineenopettajien määrä kasvaa. Tämän myötä oppilaan henkilökohtainen vastuu omasta koulunkäynnistään kasvaa ja oppilas voi siksi tarvita henkilökohtaista ohjausta.

Tärkeää on, että tarvittavat tiedot oppilaan yksilöllisistä valmiuksista siirtyvät yläkoulun opettajille. Tiedonsiirto tehdään erillisten tiedonsiirtolomakkeiden avulla, toisen täyttää [huoltaja](#) ja toisen [luokanopettaja](#). Laaja-alainen erityisopettaja ja opinto-ohjaaja haastattelevat yhdessä kaikki kunnan kuudesluokkalaiset.

E erityisen tuen päätökset tarkistetaan 6. luokan keväällä.

Loppukevästä kuudesluokkalaiset tulevat tutustumaan yläkouluun tulevissa luokissaan. Tukioppilaat tutustuttavat oppilaita toisiinsa, itseensä ja uuteen kouluun. Yläkoululle siirryttäessä järjestetään 7. luokalle ryhmäytystä.

Siirtyminen 9. luokalta toiselle asteelle

Opinto-ohjaaja huolehtii, että jokainen päättötodistuksen saanut oppilas sijoittuu opiskelemaan toiselle asteelle tai valmentavaan koulutukseen. Opinto-ohjaaja ohjaa oppilaita yhteishakutuloksen julkistamisen aikaan, kesällä. Oppilaat tai heidän huoltajat voivat pyytää ajan henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun.

Opinto-ohjaajan velvollisuus on siirtää oppilaan opiskeluun ja opettamiseen liittyvää tietoa seuraavan koulutuksen järjestäjän opinto-ohjaajalle. Perusopetuksen opinto-ohjaajan on varmistettava, että hänen ohjaamansa nuori aloittaa opiskelun ja seuraava opinto-ohjaaja tuntee uuden ohjattavansa sekä hänen mahdolliset tuen tarpeet. Erityisesti peruskoulussa erityistä tai tehostettua tukea saaneiden sijoittuminen jatko-opintoihin ja opiskeluun ryhtyminen on opinto-ohjaajan varmistettava.

Opetushallitus määrää päivämäärän (yleensä elokuun lopussa), milloin perusopetuksen opinto-ohjaajan vastuu uudessa oppilaitoksessa aloittaneisiin opiskelijoihin päättyy.

Opinto-ohjaaja seuraa oppilaiden sijoittumista jatko-opintoihin Opintopolku -järjestelmän avulla sekä verkostoyhteistyöllä. Valpas-järjestelmän avulla opinto-ohjaaja voi seurata oppilaiden opintopolkuja 18 vuotiaaksi saakka.

Etsivä nuorisotyö esittäytyy yläasteen aikana useamman kerran. Jokainen päättöluokalta jatko-opintoihin siirtyvä tuntee etsivän nuorisotyöntekijän ja nuorisotoimen työntekijät.

6.8 Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi

Seurataan seuraavia osa-alueita

- Ensisijaisten hakutoiveiden toteutumisen määrä
- Oppilaiden sijoittuminen eri koulutuksiin (lukio, ammatillinen koulutus, valmentava koulutus)
- Ohjauksen saavutettavuus oppilaiden ja huoltajien näkökulmasta
- Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön käytännöt
- Säännöllisten yritys ja jatkokoulutus kontaktien määrä ja laatu
- Opinto-ohjaajan mahdollisuus osallistua koulutuksiin

Menetelmät seurantaan

- Opinto-ohjaaja seuraa yhteishakuraportteja sekä Valpas-järjestelmää
- Opiskelijoiden jatko-opiskelua tarkastellaan moniammatillisessa työryhmässä
- Toteutetaan kyselyjä oppilaille